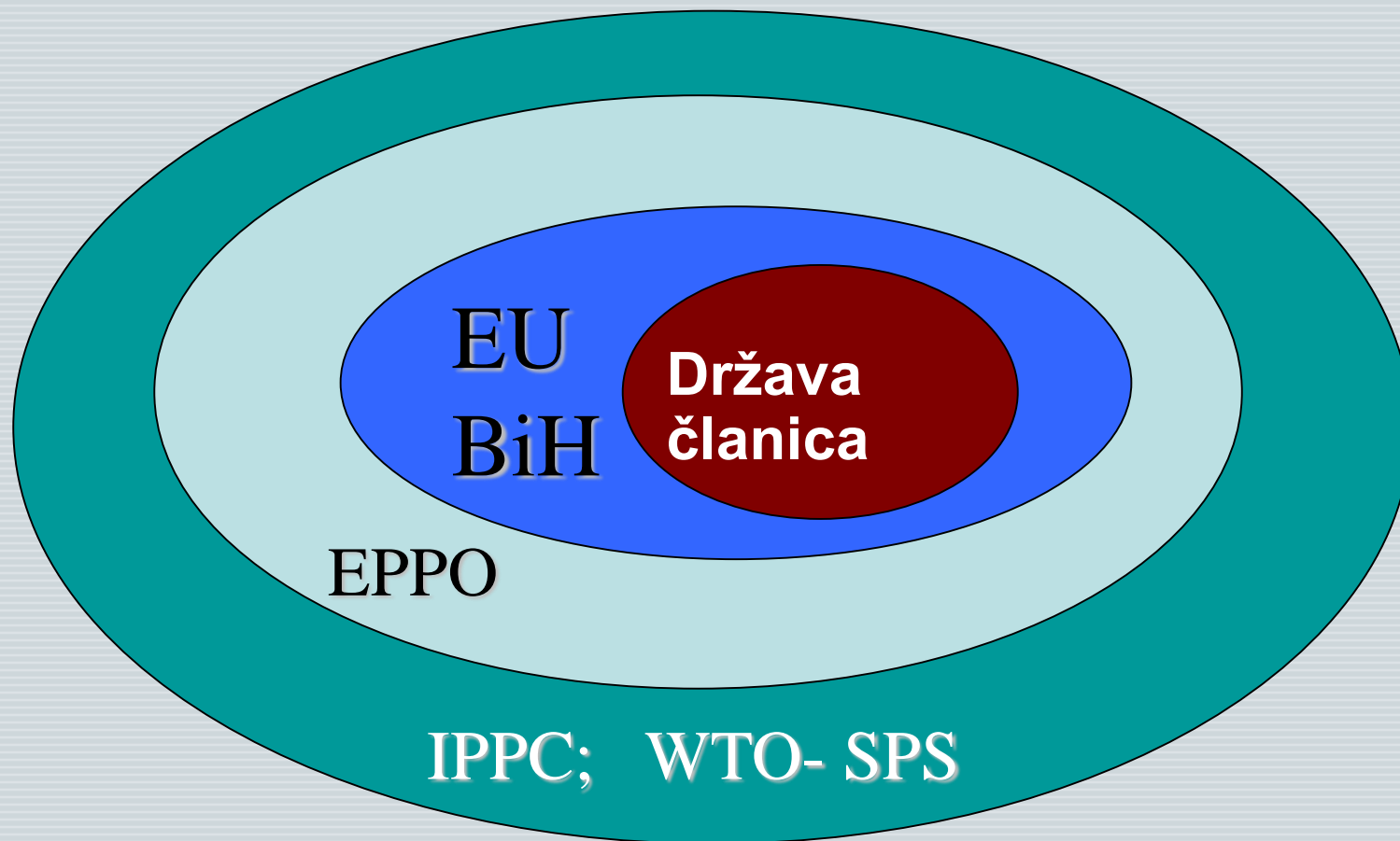

Priručnik za postopanje fitosanitarnih inspektora

Standardne operative procedure

Kako koristiti “priručnik”

Međunarodne obaveze u oblasti zaštite zdravlja bilja

Međunarodne obaveze zaštite zdravlja bilja

World Trade Organisation
Sanitary and Phytosanitary Agreement

International Plant Protection Convention
Protecting the world's plant resources from pests

WTO-SPS (1994)

Svjetski trgovinski sporazum
koji se odnosi na
zdravlje bilja

Fitosanitarne mjere moraju

- se temeljiti na znanstvenim principima – PRA
- biti nediskriminirajuće - jednake internim
- pružati odgovarajući nivo zaštite
- biti transparentne - otvorene za raspravu
- biti zasnovane na međunarodnim standardima

IPPC (1997)

Svjetski sporazum o zdravlju bilja
koji se odnosi na
trgovinu

Osnova za Nacionalnu organizaciju za
zaštitu zdravlja bilja (NPPO)

- Uključuje zahtjev da se poduzmu fitosanitarne mjere opravdano procjenom analize rizika (PRA)
- nije pravno obavezujući, ali se na njega poziva u slučaju sporova između država
- standardi su objavljeni pod (ISPM broj 1-36)
- Međunarodni fitosanitarni portal

Međunarodne obaveze zaštite zdravlja bilja

EPPO (1951)

Evropska i mediteranska organizacija za zaštitu bilja

(50 zemalja) - Regionalna organizacija pod IPPC

Izdaje standarde i smjernice za

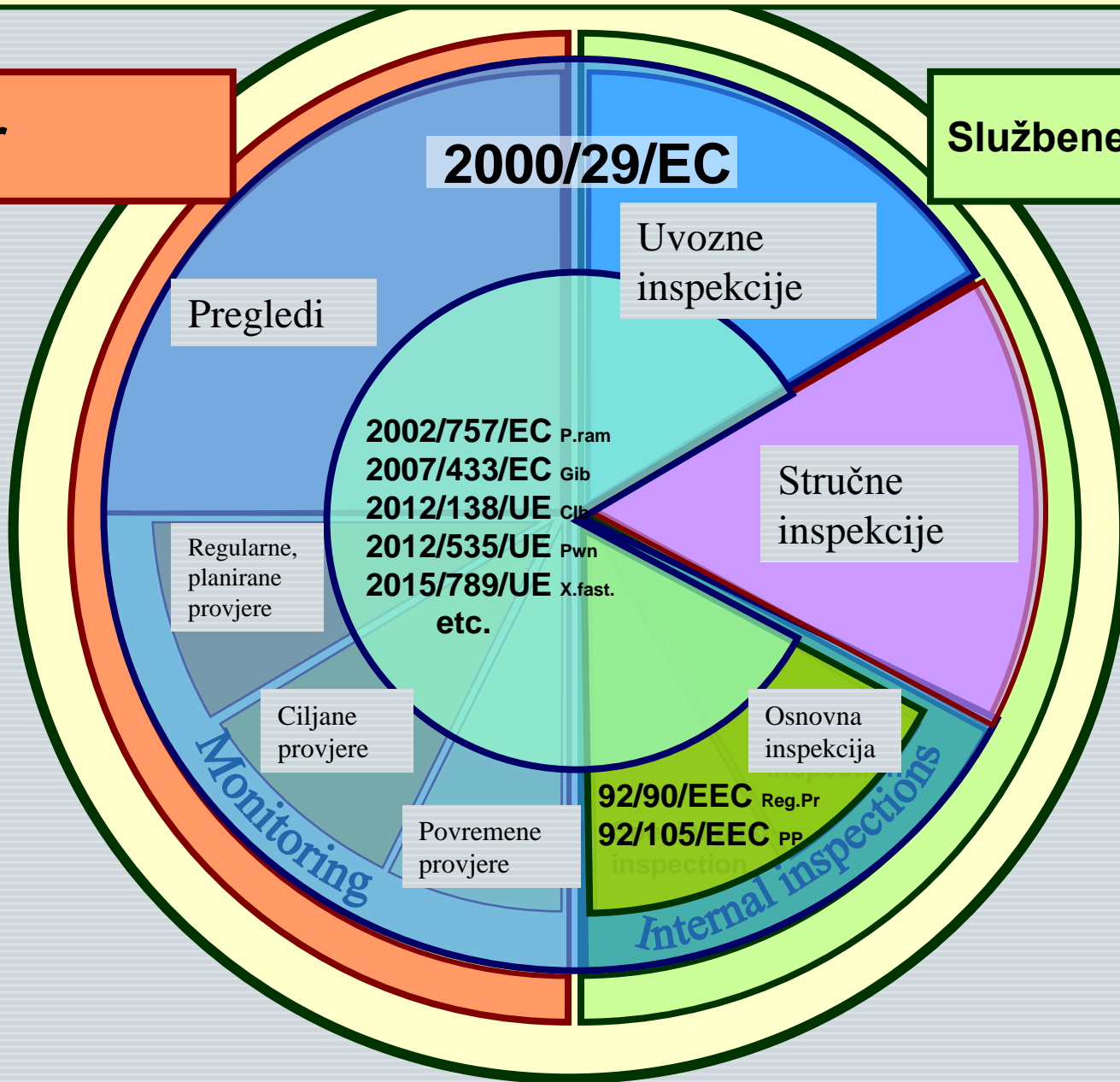
- fitosanitarne mjere (opšte, za štetne organizme i robe)
- fitosanitarni tretman
- mjere iskorjenjivanja
- PRA šemu - postupak odlučivanja u skladu sa ISPM 11
- proizvodnju zdravog bilja za sadnju
- Dijagnostiku

Baze podataka: PQR, EPPO globalna baza podataka, dijagnostički kapaciteti
naučni i tehnički forum

Službeni sistem kontrole zdravlja bilja EU

Nadzor

Službene inspekcije

Direktiva Vijeća 2000/29/EC

“Direktiva za zdravlje bilja”

- Pružanje režima zaštite zdravlja bilja Zajednice (CPHR)
- Osnova za svo fitosanitarno zakonodavstvo EU (*direktive, odluke, propisi*) o zaštitnim mjerama u vezi sa

Uvodom u štetne organizme EU: **uvoz** (*članovi 3-5*)

- **inspekcije:** (*član 13*)
- **derogacije:** (*član 15*)

Širenjem štetnih organizama unutar EU: **kretanje – sistem biljnog pasoša (PP):**

PP + registracija proizvoda - (*članovi 6–11*)

Monitoring usklađenosti: povremene provjere (*član 12*)

Aneksi za 2000/29/EC

Aneksi za zakonodavstvo u BiH

Štetni organizmi zabranjeni na svim biljkama /biljnim proizvodima

u

Aneks I	
I/A	I/B

I/A: sve države članice - BiH

I/B: Zaštitne zone (PZs)

Štetni organizmi zabranjeni na određenim biljkama/biljni proizvodi

(bilje za sadnju)

Aneks II	
II/A	II/B

II/A: sve države članice - BiH

II/B: Zaštitne zone

Aneks III	
III/A	III/B

Zabranjeno bilje/biljni proizvodi za uvođenje

III/A: sve države članice - BiH

III/B: Zaštitne zone

Aneks IV	
IV/A	IV/B

Posebni uslovi koji se odnose na štetne organizme za uvoz i kretanje

IV/A: sve države članice - BiH

IV/B: Zaštitne zone

Aneks V	
V/A	V/B

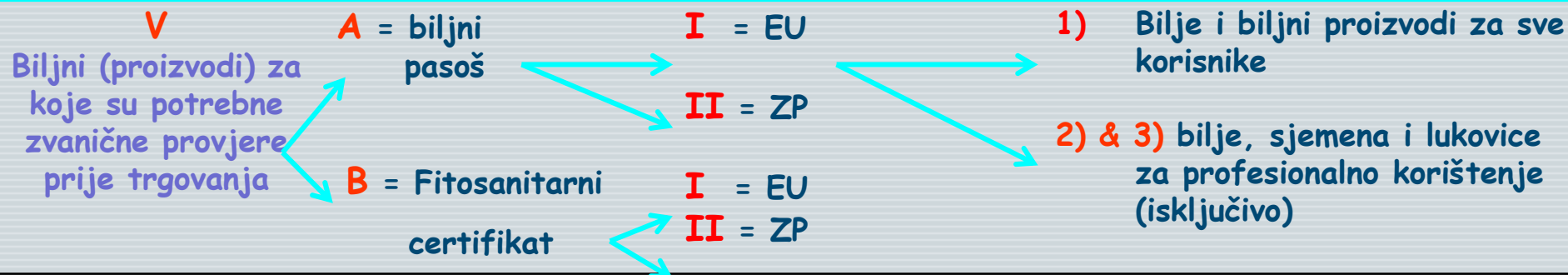
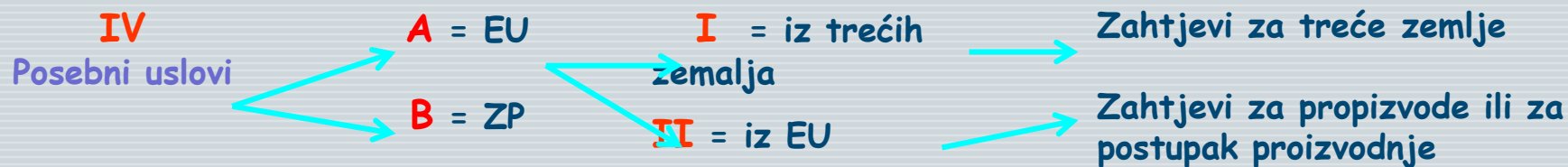
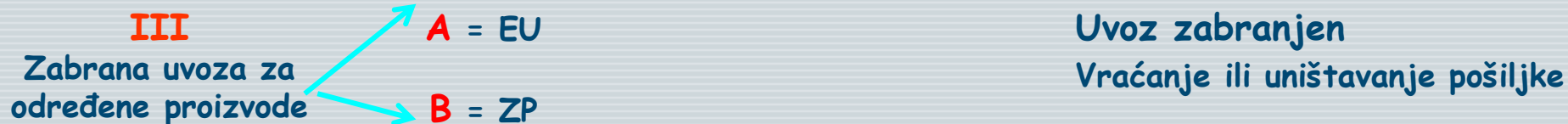
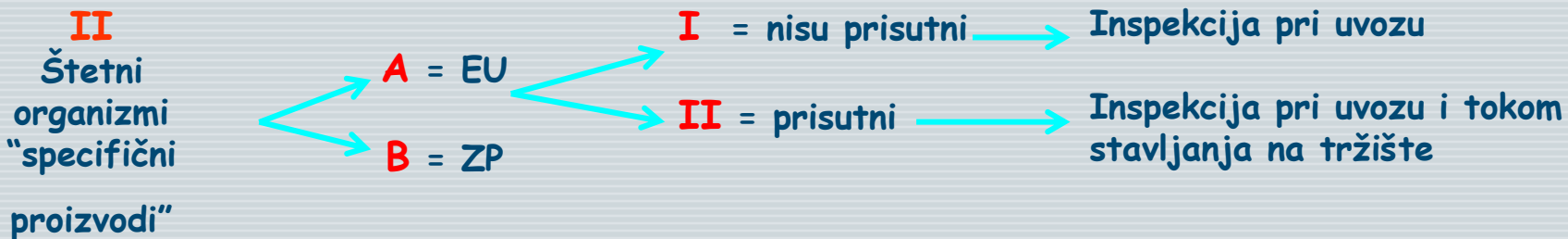
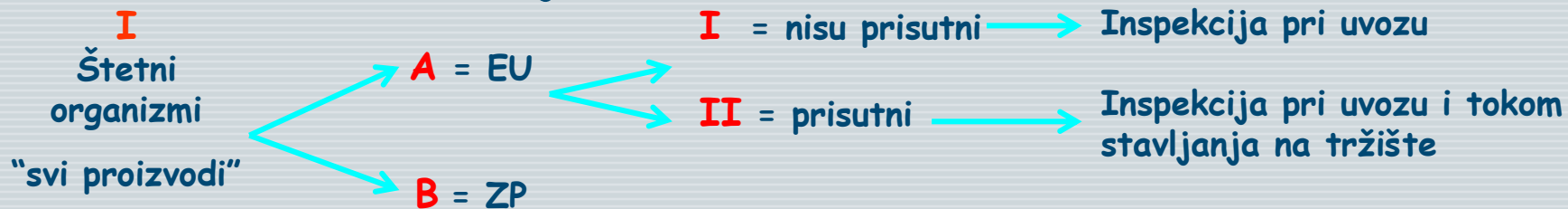
Bilje/biljni proizvodi koji su predmet inspekcije prije

V/A kretanje

V/B uvoza

HO = Harmful Organisms / štetni organizmi

Sažetak direktive Vijeća 2000/29/EC: Aneksi

Liste i standardi EPPO

Lista karantinskih štetnih organizama

A1

A2

Lista za alert

Lista invazivnog bilja

EPPO

European and Mediterranean Plant Protection Organization

EPPO A1 List of pests recommended for regulation as quarantine pests (version 2007-09)

Bacteria and phytoplasmas

Citrus Huanglonging (citrus greening) and its vectors Diuraphis citri and Toxoptera citricola	dk	read	-	akc
Liberobacter africanum	dk	read	-	akc
Liberobacter assectum	dk	read	-	akc
Elm anheim necrosis phytoplasma (and its vector Scaphoideus luteolus)	dk	read	-	akc
Palm lethal yellowing phytoplasma (and its successive vector Myndus crudus)	dk	read	-	akc

www.eppo.org

<http://www.eppo.org/STANDARDS/standards.htm>

Štetni organizam

Direktive EU

Propisi BiH

- Bilo koja vrsta, soj ili biotip biljaka, životinja ili patogeni agens štetan za biljke ili biljne proizvode.

KARANTIN ŠTETNIH ORGANIZAMA

⊕ POTENCIJALNI ZNAČAJ ZA UGROŽENU ZEMLJU

⊕ NIJE PRISUTAN U ZEMLJI ILI AKO JESTE PRISUTAN:

✘ IMA OGRANIČENU RAŠIRENOST (ILI JE POD SLUŽBENOM KONTROLOM)

|

✘ PRIMJENJUJU SE ZVANIČNE FITOSANITARNE MJERE

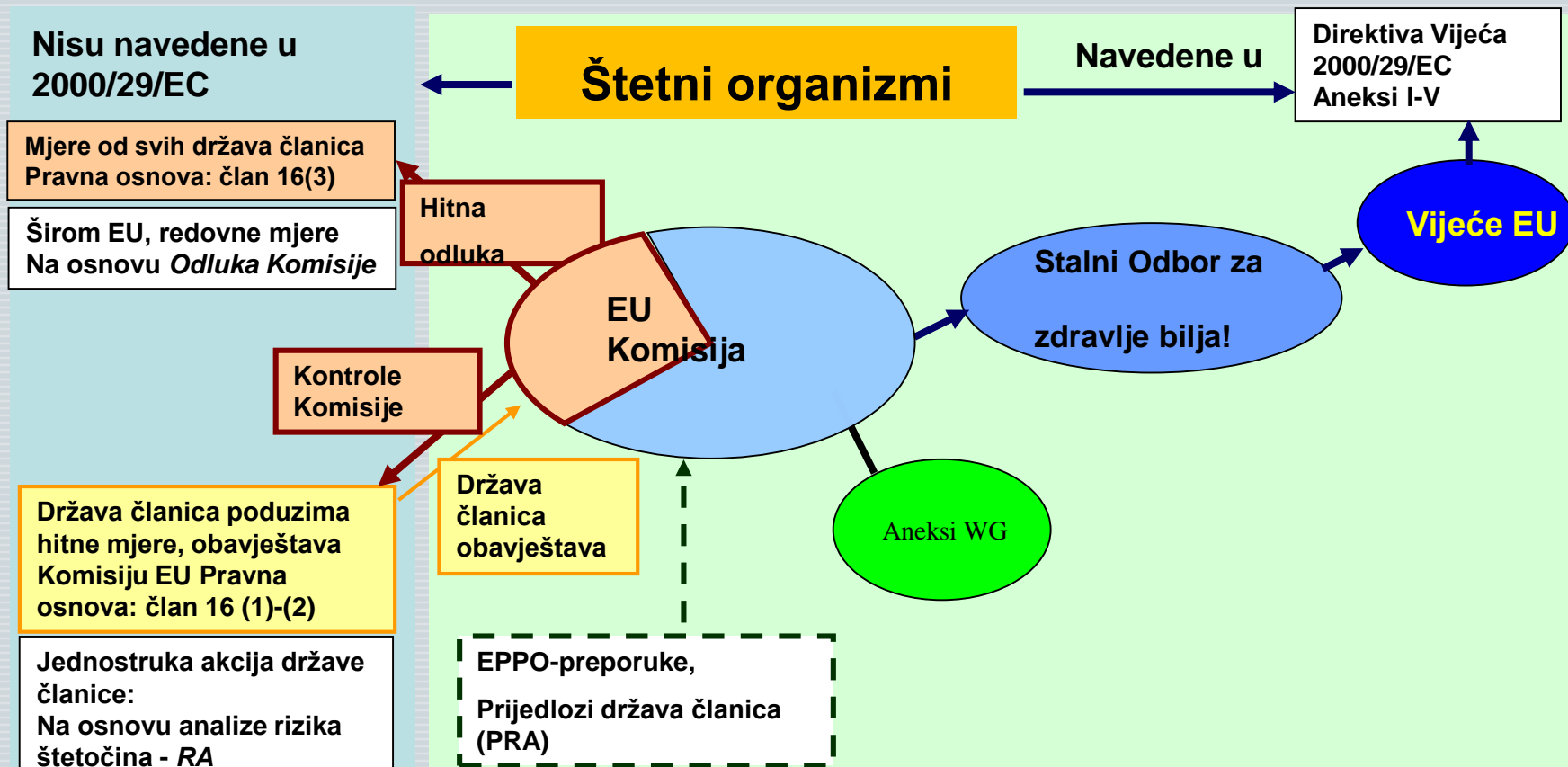
KARANTIN ŠTETNIH ORGANIZAMA:

Ekonomski štetni organizmi. Nisu registrovane u zemlji uvoznici niti zabilježene u određenim područjima. Mogu se kontrolirati i spriječiti od strane službenih vlasti u zemlji. Ali, postoji bojazan, da bi se mogle prenijeti u drugu zemlju.

FITOSANITARNA MJERA:

- SVAKI SLUŽBENI ČIN KOJI JE USMJEREN DA SPRIJEČI UVOĐENJE I/ILI ŠIRENJE KARANTINSKIH ŠTETNIH ORGANIZAMA (HO)
- ili
- DA BI SE OGRANIČILA EKONOMSKA ŠTETA OD REGULISANIH NEKARANTINSKIH ŠTETNIH ORGANIZAMA (RNQP)

Pravne osnove za mjere

EPIDEMIJA

LITERATURA, ISKUSTVO

FITOSANITARNE MJERE:

- ⊕ ZABRANA UVOZA;
- ⊕ POSEBNI ZAHTJEVI;
- ⊕ TRETMAN PRIJE OTPREMANJA;
- ⊕ UNIŠTAVANJE

Max

Efikasnost fitosanitarnih mjera

Strogoća mjere

0

Fitosanitarni rizik

Max

